

Historieglimt 55

Voldsminde

Det store leiegårdskomplekset på Voldsminde var et uttrykk for moderne og banebrytende boligbygging i Norge da det ble oppført fra 1935. Arkitekt var Sverre Pedersen, professor ved arkitektavdelingen ved NTH og en av landets fremste byplanleggere. Han var også byarkitekt og ansvarlig for mye av byens utvikling. Typisk for de tidligere leiegårdene som ble oppført på Lademoen fra 1890-årene og fremover, var at fasadene vendte ut mot gater som Østersunds gate, Ulstadeløkkveien, Innherredsveien, Mellomveien og mot tverrgatene. Gårdene dannet kvartaler eller karreer med bakgårder som lå sammen inne i karreen. Det var ikke vanlig her som i Oslo å bygge leiegårder i to dybder slik at det ble en leiegård mot gata og en blokk bak denne. Trehusbebyggelsen på Bakklandet har ofte dette mønsteret. I bakbygningene var det gjerne billigere leie blant annet fordi de manglet utsyn til gata.

Voldsminde brøt med den eldre praksis. Etter mønster fra nyere arkitektur for leiegårder i Dresden og Leipzig, snudde Pedersen blokkene med kortenden mot gata og fikk mer lys og luft rundt gårdene. Dessuten kunne det som ellers ville blitt bakgårder, bli parkbehandlet med gressplener, busker og trær slik det nå er. I årene 1935-1938 ble det oppført blokker med 302 leiligheter. I første etasje mot Innherredsveien var det tegnet inn butikklokaler. Behovet for rom til forretninger var stort. Dermed ble det gitt anledning til å oppføre lave utbygg mot gata ved siden av de opprinnelige butikklokalene. Ser er nøye etter så ser en at disse tilbyggene er litt forskjellige. De er nemlig bygd og bekostet av dem som ville åpne butikker i tilbyggene. I mange år var det livlig handel langs Innherredsveien i butikker som gikk godt. Da trafikken økte, ble det vanskelig å parkere foran forretningene. Omsetningen gikk ned og mange av butikkene stengte.

Voldsmindekomplekset avgrenses av Innherredsveien, Thomas von Westens gate, Lademoen kirkealle og Anders Buens gate ved Lademoen kirke. Kanskje burde dette området kalles Nye Voldsminde. Gamle Voldsminde er den eldre trehusbebyggelsen omkring Grundtvigs og Gisle Johnsons gater eller i området mellom Mellomveien og Lademoen kirkealle. Disse eiendommene ble utskilt fra Voldsminde gård og bebygd fra århundreskiftet 1900 og fremover.

Hvor kommer navnet Voldsminde fra? I 1806 ble området utskilt fra Rønningen gård, kjøpt av sjøkaptein Jørgen Lorentzen Vold og dyrket opp. Han oppkalte gården etter seg selv og drev jordbruket til sin død i 1836. Gårdshusene lå bak nåværende Innherredsveien 82 der våningshuset først ble revet i 1958. Det ble drevet et meget søkt vertshus på gården. Det lå jo beleilig til ved den gamle landeveien som ble kalt Innherredsveien fra 1878. Det ble et velrenommert serveringssted. I hagen stod feltvogna til general og riksgreve von Schmettow som lysthus. Klubselskabet Harmonien hadde i mange år sine

sommerutflukter til Voldsminde gård. Da formannsskapsloven kom i 1838 og skapte de norske kommunene, ble sentrum i Strinda herred lagt hit. Tunene på tre gårder, Eli plass gård, Lykkens Prøve og Voldsminde gård ble tilholdssted for kommunale virksomheter. Fra gammelt av lå tingstua også her. Strinda første fastskole var på Eli plass gård. I 1841 ble det ordnet kirkegård der veikrysset ved kirka nå er. Strindens Sparebank som fikk sin grunnkapital fra salget av Strinden kornmagasin på Tyholt, fikk sine første lokaler på Eli plass gård. Fra 1847 til 1852 var banken på Voldsminde gård. Da Lademoen kirke ble innviet i november 1908, gikk den høytidelige prosesjonen ut fra den store hovedbygningen på Voldsminde gård og til kirka.

I 1926 ble gården kjøpt av firma A/S Jernbeton og først benyttet som tomt for lager av sand, grus og byggematerialer. Der den store låven hadde ligget ble i 1927 Rappbanen anlagt av sportsklubben Rapp. Den lå der Lademoen kirkealle nå ligger, men fra 1935 ble det altså en storstilt boligbygging på Voldsminde gård. Idrettsbanen ble også nedbygd av boliger.